

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertere) vsprejema upravništvo in ekspedijerja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 204.

V Ljubljani, v četrtek 6. septembra 1894.

Letnik XXII.

Javni shod kat. političnega društva Ljubljanskega v Vipavi dne 2. septembra.

Gotovo ni bilo nobenemu od 2500 obiskovalcev javnega shoda pretečeno nedeljo žal, da se je v hudi vročini potrudil na grajsko dvorišče. Po kateri poti si dospel v trg, pozdravil te je slavolok s primernim napisom, raz hiš so visele zastave slovenske, cesarske, papeževe. Najbolj se je v tem obziru odlikovala grajščina preblag. grofa Lanthieri-ja. Ob 4 uri popoldne naznanjalo je streljanje topičev začetek shoda.

Odvetni in deželni odbornik gosp. dr. Papež otvori zborovanje, kazoč na pravila kat. pol. društva, po katerih je glavni smoter društvu prirejati na raznih krajih shode in s poljudnimi govori razjasnjevati vprašanja, ki so dandanes pereča, naj si že bode v gospodarskih, verskih, šolskih ali socialnih zadevah. Taki shodi so bili že na več krajih in povsod smo si pridobili obilno prijateljev našemu društvu, saj so spoznali, da nismo prišli hujskat, kakor se nam prerado očita, temveč le podučevati. Na prijazno vabilo vipavskih veljavnih mož smo radostnim srcem prišli v solnčnato Vipavsko dolino.

Kot deželni odbornik takoj začne govoriti o gospodarskem vprašanju naše doline. Za vredenje reke Vipave in hudournikov preiskuje, dela načrte in proračune deželni inženjer, a da sedaj ni še mogel temu kraju zastaviti svojih moči, je vzrok, ker je moral več časa sam nadzorovati delo pri novem mostu v Ratečah in pri ribniškem vodovodu. Za reko Vipavo pride takoj na vrsto vodovod na Planini in na Vrhpolju. V dveh letih, meni, da bode teoretično delo že končano. O razdelitvi pašnikov je že izdelan načrt, ki je sedaj pri ministerstvu, ako želi jedna tretjina opravičencev razdelitev, se drugi dve tretjini ne morete ustavljati razdelitve.

Lovski zakon se preboreja. Če tudi ne bode vsem ugajal kmetovalcu, izboljšan le bode. Mi smatramo zajca za škodljivo žival in kmet sadi zelje in drugo za se, ne za zajca. (Istina!)

Da bi se pomagalo vinorejcem, določila se je svota 2000 gld. za premije onim, ki poskušajo z ameriškimi trtami, tem namreč uš ne pride tako hitro do živoga, kakor domačim. Na prošnje se daje od tega zneska podpora vinorejcem, da si prve troške poravnajo. Tudi daje dežela brezobrestna posojila do 100 gld. v ta namen. Zraven tega bode še potovalni učitelj obiskoval vinorodne kraje in dajal pojasnila in praktične svete. — To so ob kratkem točke, s katerimi se je bavil deželni zbor in odbor, ako kateri želi še natančnejših podatkov, se lahko posebno še obrne do govornika, ali do domačega poslanca g. Lavrenčiča. (Zakvala.)

Veliki zbor vipavskih pevcev zapoje pred odrom mogočno Nedvedovo kantato „Avstrija moja“, ko se ploskanje poleže, nastopi dr. Gregorič in začne na podlagi ravno odpete pesmi govoriti o kat. pol. društvu. Razloži kaj je društvo, kaj je pol. društvo, kaj je kat. pol. društvo. Njega geslo nam pove, smoter vsega njegovega delovanja in ta je: Vse za vero, dom, cesarja! Vera uči, kaj je dobro. Vest človeka peče, ako je kaj slabega storil. Tedaj je že stvarnik položil v človeško srce čut dobrega in Kristus nam je to še natančneje določil. Verski nazori naj stopijo v življenje, to je preosnova vsega družinskega in državnega reda. Zato ima vera s politiko opraviti, ker je vera prava in stalna podlaga dobre politike. Pogubna načela, katera v zadnji številki list „Delavec“ razvija, nas gotovo ne pripeljejo k pravi preosnovi družabnega reda.

Dom — kaj je dom je težko povedati, ali ako si šel na ptuje, takrat si čutil, kaj je dom. Ali za domovino vpiti samo „živio!“ za dom se navduševati samo pri kozarcu, je premalo, od tacega de-

lovanja domovina še nima koristi. Delovati je treba za njo, njej posvetiti svoje moči in tukaj vsaki veliko stori v katerem že si bodi stanu. Podpirati gmotno stanje, ker revež prej zataji svoj dom, kakor oni, ki trdno stoji. V ta namen delujejo posojilnice požarne brambe, poštene razvedrilne in podučne veselice in lepi zgledi. Za cesarja. Kaj je hiša brez gospodarja? Ako bodo le hlapci in dekle vodili in ukazovali, hiša ne bode dolgo obstala. Občina brez župana ne obstoji in iz več občin obstoji država, tedaj je še bolj potrebna predstojnika — vladarja. (Živahno pritrjevanje, govorniku čestitajo.)

Pevci zapoje Zajčev zbor „Pojmo pjesmu“. Glavna navduševalna melodija je kakor pri večini Zajčevih skladb v basu, in pri kakih 30 basistih kaj veličastno doni slavospev pesmi in domovini.

Dr. Susteršič govori o kmetijstvu blizu uro dolgo. Dasi je vročina precej huda in nekaterim ljudem sije solnce naravnost v obraz, poslušajo ga z največim zanimanjem. Vsebina njegovega govora bi bila ob kratkem ta-le:

Vse napreduje, trobijo liberalni listi, a gotovo je, da kmetijstvo propada. Dokazuje na podlagi statističnih podatkov, kako je liberalizem zakrivil, da se denar kopiči v nekaterih rokah, a ni se spomnil kmeta. V naši državni polovici pride povprečno na 6000 samostalnih posestev na boben v enem letu. Kaj je temu vzrok? Nekateri pravijo, slabe letine — trtna uš. A kmet se je z zemljo vedno moral boriti, brez nesreč ni bilo nikoli, če ni bilo trtne, so bile pa druge uši. (Istina.) Ali prej, ko še denar ni imel tolike veljave in je kmet si pridelal, kar je potreboval za-se in ni bilo še takih razvad in je tudi svoje davke v pridelkih plačeval in sicer plačeval več, ako je veliko pridelal, manj, če se je slabo obneslo, prej so bili drugi časi. Le deseti del dohodkov šlo je za davke, a sedaj se postave ne ozirajo kaj na kmeta. Ako imaš 630 gld. dohodkov, si oproščen dohodnin-

LISTEK

† Francišek Božič.

V Zeleznikih, dne 3. sept.

Žalostno je zapel v četrtek dne 30. pret. mes. popoldne ob treh mrtvaški zvon v Zeleznikih, tužno sporočilo oznanujoč, da se je na boljši svet preselila blaga, sveta duša. Ni bilo nepričakovano to sporočilo, a vendar nas je pretreslo globoko v duši prežalostno zagotovilo, da našega dobrega preč. gosp. kapelana ni več mej živimi. Ze duh božji sam veličastno govori o smrti pravičnega; tudi pokojni č. g. Francišek bil je pravičen, zato prav posebno o njem veljajo svete besede: „Pravični, akoravno prežgobjaj umrje, bode vendar v pokoju; zakaj starosti ne stori častitljive ne dolgo življenje, ne veliko število let, ampak umnost človekova velja za sive lase, in življenje brez madeža je velika starost. Ker je Bogu dopadel, je postal Njegov ljubček; pobran je bil, da ni hudobija njegovega uma popačila ali da ni hinavščina njegove duše preslepila. Zgodaj je končal, pa je spolnil veliko let, zakaj njegova duša je Bogu dopadla, zato je hitel ga vzeti izmed hudobij.“ (Modr. 4.) Te besede božje naj nas naučajo s sladko tolažbo v dneh najbridkeje boli.

Blagi pokojni gospod se je rodil v Loškem Potoku, kjer je bil takrat njegov oče učitelj. Ze v mladih letih prišel je z očetom, rojenim Idrijčanom, v Idrijo, kjer je preživel malo da ne ves čas, kar ga ni presedel v ljubljanskih šolah. Ze v zgodnji mladosti zgubil je ranjki gospod dobrega svojega očeta; vsa skrb za otročiče padla je torej na šibka ramena bogoboječe matere-vdove, katera je kolikor je vedela in znala, skrbela in se trudila, da bi dobrega kruha pripravila ljubljencu svojega srca. Blagoslov božji je vidno spremljal njen silen napor; izpolnile so se ji goreče želje, katera je v gorečih molitvah pošiljala pred prestol Najvišjega; svojega iskreno ljubljenca videla je stati kot mašnika pred oltarjem Gospodovim.

Nepopisljivo velika je bila njena sreča, a tudi nepopisljivo kratka. Videlo se je č. g. novomašniku, da ni zdrav; jako rahlo bilo je njegovo zdravje; toda upali smo vsi, da nam mili Bog obvaruje dragoceno življenje njegovo, in to tembolj, ker je bil poslan na jako lahko službo v Zeleznike. Mnogo č. g. kapelanov je prišlo s slabim zdravjem, deloma tudi zelo bolehnih tu sem, a okrepili so se tu, da so bili sposobni tudi za težavne službe; jednako smo tudi o dragem pokojniku upali. Toda drugače bilo je sklenjeno.

Ni nam dano opisati vseh upov in nad, a tudi

vseh bolečnih trenutkov, katere je preživel preblagi pokojnik; ni ga peresa na svetu, ki bi moglo narisati vso bridkost in žalost, trud in požrtvovalnost, strah in up, čuvanje in vse zatajevanje, noči brez spanja in dneve brez pokoja, katere je pretrpela preblaga gospa mati ob postelji svojega hirajočega sina.

Vedno bolj in bolj je pojemale olje v svetilnici življenja rajnega č. g. Franciška, le tu in tam zaplapolal je plamen luči malo bolj in obudil golju-fivo nado ozdravljenja, a le kmalu je motnemu žarku upanja sledila še večja obupnost. Slednjič je lučica življenja v četrtek ob 3. uri popoldne popolnoma ugasnila mladeniču, ki je doživel le 23 let, 8 mesecev in 5 dni.

V soboto dne 1. septembra bilo je truplo pokojnikovo položeno k zadnjemu počitku na železniškem pokopališču. Slovesno črno sveto mašo s pridigo, globoko v srce segajočo, in vodstro žalostnega spreveda prevzel je iz posebne ljubeznjivosti preč. gosp. Janez Sušnik; razven tega so se brale še tri druge svete maše za ranjcega gospoda. Ganljive in pretresujoče so bile besede, s katerimi je ranjcega gospoda proslavljal govornik, in to po vsej pravici, saj so bile v njem vtelesene vse kreposti: dičila ga je prava iskrena pobožnost; kar prirojena mu je bila neutrudljiva marljivost, katero je kazal v vsem svojem učenju; preblaga duša njegova bila je polna

Handwritten signature: B. A. M. ...

skega davka, ko bi bila jednaka postava za kmeta, bi vi skoraj nič ne plačevali. Odprli so preveč meje tujemu blagu. Prevoznina iz Amerike do nas stane le 1.20 gl. za cent, ni čuda, da žito nima cene, sedaj še pogodba z Italijo čutite pa vi najbolj, (žali Bog, da res!) kako bi bilo temu pomagati?

Davke preosnovati na korist kmetovalcu, omejiti posel prekupovalcem, združiti se v skupine, ker z edinjenimi močmi se lože kaj doseže. Tu omenja posebno še našo vinarsko zadrugo in vabi ljudi k njej, ona bo pomagala kmetu tudi z denarjem v sili in on bo z vinom na jesen lahko plačal, gledala bo, da se vino zdravo ohrani, vabila kupce in skrbela, da se po vrednosti tudi proda. Posojilnice po Baiffesenovem sistemu so silno koristne za male občine. Na Tirolskem jih je že vpeljanih 120. (Govornik opisuje njih napravo in delovanje). Oderuško postavo sicer imamo, a oderuhov se še nismo znebili. V svojem poslovanju kot odvetnik je imel slučaj, ko je siromaka oderuh tako stiskal, da se je od glavnice 90 gl. v desetih letih nabralo samo obresti 2400, če tudi je bilo med tem časom 40 gl. kapitala plačanega. Govori še o naši železnici, o novem načrtu ministra Falkenhaina v prid kmetijstva.

Vse postave in načrti pa ne bodo dosegli vsega, ako se družba ne preustroji in slovo do liberalizmu. Liberalizem ima geslo: „Vsak zase“ krščanstvo pa, „Vsi za enega, eden za vse!“ Preustroj se pa mora pričeti že v šoli. Naša dosedajna šolska postava gleda le na prebrisanost in vedo otrok, ne blaži pa srca, ne kroti strasti. Šol takih brezverskih šol se posebno kaže na Francoskem, najbolj zagrizeni liberalci se boje tega sadu, zato odgojujejo svoje otroke v verskih zavodih, a verske šole pa ne privoščijo drugim. Zato moramo delati z vsemi močmi, ne prej jenjati, dokler ne dobimo verske šole. Smo katoliki složni, jo bomo tudi dosegli.

Krščansko življenje naj boče v družinah, v družtvih, katoličana se moramo pokazati posebno pri volitvah. Ne poslušati onih, ki se laskajo ljudstvu, kedar ga potrebujejo pri volitvah, ampak one, ki imajo za Vas gorko srce in tudi vedno odprte roke. Poslanci delajo postave, zato si oglejte tacega moža od vseh strani, preden mu daste svoje zaupanje in svoj glas. Ne vstrašite se grozenja, še manj zabavljanja. Zabavljati je pač lahko, zato ni potreba dosti študiranja, ampak le dobra pljuča in nekaj brezobzirnosti. Bojte se le Boga, pa nobenega drugega! Burno odobravanje in ploskanje je sledilo gorkim besedam. Zajcev „U boj“ zapoje nato 60 pevcev, in ko se na sklepu omenja presv. cesarja in svetega Očeta, pojeti se dotični hymni. — Blizu pol 7. ure bil je shod zaključen. — Pri skromni večerji zbralo se je 61 mož, županov, duhovnikov in družih. Marsikatero napitnica se je vrstila s petjem do pol 10. ure, ko so ljubljanski gospodje morali oditi k svojim poslom v metropolo.

Sklepam poročilo z gorko željo, naj bi javni shod obrodil obilnega sadu!

gorečnosti, katera se je prelepo razodevala v spovednici, šoli, sploh v vseh njegovih duhovskih opravilih. Radi teh krepostij bil je rajni gospod toliko priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, posebno pri vrlih župljanih železniških, ki so bridko plakali poslavljajoč se od preljubega jim duhovnika. Dvanajst čč. gg. duhovnikov in bogoslovcev je spremljalo telesne ostanke do prezgodnjega groba; jeden gospod bogoslovec potrudil se je celo iz daljne Idrije k pogrebu. Iz Idrije prišli ste dve blagi učiteljici tolažiti v bridko bol vtopljeno gospo mater, razven njih še tudi neka druga gospa; le njih trudu se je posrečilo, da ni prežalostna mati v omedlevici izdihnila svoje duše.

Med molitvami sprejela je hladna zemlja to, kar je njenega; vrli železniški pevci pa so zapeli par ginljivih žalostink. Poslovili smo se od svežega groba, blagrovani smo te pa, o nepozabljivi prijatelj, da bi srečno dokončal svoj tek. Na misel so nam prišle besede dičnega Gregorčiča:

Saj tvoj dom ni tu na sveti,
Ti tam gori si doma;
Tebe noče svet umeti,
Ti ne moreš pa sveta.

Blagor tebi, da živiš to, kar ti napovedujeta prvi dve vrstici, in da ne okusaš grenkosti, katero pa dajeta zadnji dve; kolikor dalje živi duhovnik,

Shod dolenj. katol. polit. društva pri Treh Farah.

(Dalje.)

Manje naklonjena Slovincem pa je pravosodna uprava, kar se je pokazalo pri imenovanju deželno-sodnih svetnikov, izmed katerih pripada vsaki deželi $\frac{1}{3}$ v primeru števila okr. sodišč.

Kranjska ima 30 okr. sodišč; tretjina znaša 9, torej ji pripada 9 svetovalcev, dobila jih je pa samo 7 in je tedaj prikrajšana za 2; in s tem dala se je neka prednost štajerski in koroški deželi, kateri kronovini sta poleg svojih dveh tretjin dobili še 2 svetovalca po vrhu, želeti je, da se tudi pri drugih strokah državne uprave ne ponovi tako postopanje, zlasti če bi vlada zlorabila naš domači prepir in bi se lahko izgovarjala na primer: „Ta prositelj, uradnik je prenapet, jaz ga ne maram“, a dotični uradnik je morda najbolj zmeren, pohleven narodnjak in spreten uradnik — pa vlada ga ne potrdi pod pretvezo prenapetosti.

Videti je, da vlada pri imenovanju uradnikov izkoristi naš domači prepir in zadosti za njo je to, da se kak prositelj od ene ali druge strani znači kot prenapet narodnjak, da ga ona potem prezira pri imenovanju — nam na škodo, nasprotnikom na korist, kakor se je to zgodilo v novejšem času.

Omeniti moram še vedno rastoče stroške obo-roževanja in prenapetosti volilnega reda.

Kar se tiče stroškov za vojaštvo, potemnil se je zopet črni oblak, domobranci podaljšala se je enoletna služba na dveletno službo, tako da je zgini-la brambovska armada dejansko v redni armadi. Vrh tega se morajo tudi črnovojniki zglaševati vsako leto, kar dosedaj ni bilo.

Seveda so se s tem zopet pomnožili stroški, — jaz sicer nisem glasoval za ta nova bremena in sem svaril, da narodi kmalu popolnoma obnemorejo. Skrajni čas je, da se začne resno misliti, da se olajša to strašno breme in vsaj ne pomnožujejo stroški za vojaštvo, saj nam visoki naši diplomati vedno zatrjujejo, da živimo v najprijaznejših odnošajih z vsemi državami.

Kar se tiče volilnega reda ozir. občne volilne pravice, za katero se zanima tudi naš narod, treba je stvar dobro premisliti, da se tudi povoljno reši.

Občna volilna pravica lahko postane oni socijalni meč, ki reže na dve strani — mislim namreč, da v občni ni želeti nadvlade one mednarodne delavske stranke (vojske), ki se malo briga za vero, za narodnost, ali za sedanje društveno stanje in stanovske razlike, ker želi neko idealno enakost, ki se po mojem mnenju more težko doseči, dokler se človeški rod ne spremeni v same angelece.

Zato pa vendar tudi jaz privoščim volilno pravico takim, ki je dosedaj nimajo; vendar naj bi delavci — če se za naprej obdrže sedanje neopravičene skupine grajščakov, mestnih in kmetijskih občin, in trgovinskih zbornic — volili v svoji skupini. To pa radi tega, da ne bi n. pr. delavci kake tovarne s svojimi glasovi potlačili stoletja in stoletja v istem kraju živečega domačega prebivalstva.

toliko bolj se trudi, žrtvuje, dela, moli in trpi za narod, a toliko manj ga svet ume, ker ga noče umeti. To je bridko, to skeli in boli duhovnika, a vsemu temu te je, o preblagi Frančišek, odtegnila roka božja.

Še nekaj nam prihaja na misel, besede Gospodove: „Zetev je velika, a delavcev je malo.“ (Luk. 10. 2.) se vedno bolj vresničujejo; 21 mladih duhovnikov zapustilo je pred letom dnij semenišče, a že štirje izmed njih ne delajo več v vinogradu Gospodovem; jeden izmed njih je le prerano opešal in se podal v začasen pokoj, tri pa je pograbila nemila dekla božja. Pač veljajo besede:

In ti, ki z umom, cvetom let
Zdaj bahaš se vesel,
Glej, predno ti odpade cvet,
Prah boš in pepel!

(Gregorčič.)

Sedaj pa, premili Frančišek, ti vita vitae meae, v miru počivaj! Sel si iz doline solza, poslovil si se od nas, ki smo te ljubili kakor lastno dušo, umrl si res, toda ne le mladeničem, ampak vsemu ljudstvu zapustil si spomin svoje smrti v zgled čednosti in moči. (II. Makh. 6. 31.)

Le hrepenel jaz bodem k Tebi,
Ne bom po Tebi žaloval,
Saj našel si na božjem nebi,
Kar tukaj bi zastoj iskal.

— L. —

Ali če se že tu razširi volilna pravica, bilo bi gotovo umestno in svoječasnno, da se odpravijo nekatere najbolj kričeče krivice sedanjega volilnega reda.

Da se n. pr. uvrste v skupino grajščakov tudi tisti posestniki, ki toliko zemljišnega davka plačujejo kakor grajščak, če tudi niso vpisani v deželni knjigi; da se volilni okraji v deželah, v katerih n. pr. poleg Nemcev ali Lahov žive Slovenci kakor na Primorskem, Koroškem, Štajerskem i. t. d., tako razdele, da tudi Slovenci z ozirom na svoje število zadobe primerno število poslancev, ker postavim sedaj ni glede koroških Slovincem, ki brojijo $\frac{1}{3}$ prebivalstva dežele, $\frac{2}{3}$ kor. Nemcev ima 9 poslancev $\frac{1}{3}$ kor. Slovincem pa nobenega.

Gotovo si bodo slov. poslanci prizadevali v tem smislu in se potegovali za to, kar zahteva korist slovenskega naroda.

Pač moram še naglašati, da sedmorica slovenskih poslancev s koalicijo niso stopili v strogo nerazrušljivo zakonsko zvezo — zvezala jih je tudi taktika, ker menijo, da bi bili brez zaveznikov preveč osamljeni in da s svojim prenapetim izstopom ne pomorejo do izključljive (liberalne) nemško-poljske vlade; da morebiti ni izključena mogočnost, da se v državnem zboru ali pa tudi zunaj zbora kaj pripeti, kar bi gnalo občutljive Nemce iz sedanje zveze.

Potem trebalo skušati, da naši nekedanji zavezniki iz tako imenovanega železnega obroča bratje Poljaki in bratje Čehi s konservativci vred obnove stari železni obroč.

Ako bi pa slov. poslanci videli, da v sedanji zvezi ne dosežejo opravičenih svojih tirjatev, potem bode vedel vsak poslanec, kaj mu je storiti, in gotovo bo naš narod odobril ta korak, h kateremu bi bili prisiljeni slov. poslanci, če iztopijo iz te zveze.

Pri vsem tem pa mislim, da se ne smemo vedno le zanašati na vlado in vse pričakovati od nje, da moramo deloma tudi pred očmi imeti zlati uk: „Pomagaj si sam in Bog ti pomore“.

To velja na primer pri slovenskem uradovanju: Slovenci v slovenskih pokrajinah ne smejo se zanašati le na dobrohotnost vlade in vladne naredbe gledé rabe slov. jezika, sami morajo zahtevati pri raznih uradih, advokatih, notarjih, da uredujejo v slovenskem jeziku, pa tudi slov. občine, krajni šolski sveti itd., naj se v svojem poslovanju poslužujejo slov. jezika, potem je mogoče doseči oni namen, katerega si more želeti vsakteri na svojo narodnost ponosni Slovenec.

Sicer pa tukaj, kakor pri vsakem delu velja to, da se mora delo resno, mirno, odločno izvrševati — vse to velja tudi o delovanju poslancev in oni se motijo, ki menijo, da se pri tem poslu more vse doseči s kričanjem.

V tej zadevi sklicujem se na levičarsko liberalno stranko, katera je začetkom Taffejeve vlade poslala mnogo kričačev n. pr. posl. Knotza i. dr. v državni zbor, potem ko so se ti zarotili, da bodo enkrat kihnili in da bo Taaffejeve vlade konec.

In kaj se je zgodilo? Ti kričači so zginili, lastna stranka in volilci znebili so se jih pri prvi priliki.

Dodatek vredništva: Kakor se nam iz Idrije poroča, zložil je slavni odbor ondotne katoliške družbe v seji dne 2. t. m. potrebno svoto, da se bodete za ranjcega č. g. Božiča brali dve sv. maši, in sicer 11. in 12. t. m., ob $\frac{1}{6}$ uri zjutraj.

Zemlja in zemljani.

Kulturnozgodovinsko-poljudno-znanstveno predavanje za pasjo dni. Govoril popotni učitelj dr. Zlobudral.

(Dalje.)

Avstrija je ime pol nemško, pol latinsko-Avs-tria, ki bi pa po sedanjih razmerah moralo glasi-ti se: Aus-duo, odkar je namreč uveden dualizem. Za Dunavo je za nas naj imenitnejša reka Leitha, ker deli cesarstvo v „naše“ in pa „mažarsko“. V naši polovici je glavno mesto Dunsaj, kjer stoji stolp sv. Stefana in pa kovačnica za denar in postave; Mažarji pa imajo stolno mesto Budapest ali po naj-novejši izrekavi: J u d a p e s t, kjer gospodari mi-nister Weckerle. Ime kaže, da je mož bolj majhne postave, sicer bi se moral imenovati: Wecker, to je budilec. V nekem pomenu je to tudi res, ker je ogerske katoličane vzbudil, da so začeli „brihtati se“. Mažari in Judje imajo menda že toliko nesnag, da je napolnila celo jezero, ki se zaradi tega nazivlje: B l a t n o j e z e r o (Plattensee).

Navedel sem to, da znate, zakaj Vam jaz kot Vaš poslanec ne delam takih obljub, katerih izpolniti meni pri najboljši volji ne bi bilo mogoče.

Ali če Vam tudi ne delam visokodonečih obljub, katere bi bile morebiti prijetne kakim neizkušnim ušesom, izpolnjeval bom vestne in mirno, kakor dosedaj, težavni posel slov. poslanca, dokler mi dragi volilci ohranite častno svoje zaupanje. (Zivahno odobravanje). (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. septembra.

Mladočeht. Vodjam Mladočehov, kateri so kritikovali delovanje Staročehov, postaja zoperna kritika njih delovanja. Dr. Herold se je pritoževal o tem v nekem govoru na Kutnigori. Posebno je obžaloval, da se celo v mladočeški stranki najdejo možje, ki kritikujejo in obsojujejo mladočeško delovanje. To škoduje ugledu mladočeške stranke, ker potem nasprotniki mislijo, da mej njo ni jedinstva in se bliža razpadu. Nasprotniki sedaj sodijo, da mladočeška stranka slabi in je premagljiva. — Seveda dr. Heroldu bi bilo najljubše, ko bi njegovega delovanja nikedo ne kritikoval. Za Mladočehe so bili tedaj ugodni časi, ko se je po vseh shodih le kritikovalo delovanje Staročehov. Tisti časi so minoli. Sedaj so Mladočehi pri javnem delovanju in torej njih kritikujejo. V nepremagljivost mladočeške stranke je pač malokdo veroval, in se dr. Heroldu ni bati, da bi v tem oziru kritika dosti škodovala.

Liberalci in Poljaki. Prijateljstvo mej Poljaki in liberalci je veliko ali vendar še ni popolno. „Bohemia“ zahteva od Poljakov, če hočejo, da se to prijateljstvo ohrani, da naj nikar ne gledajo v Slezijo in da naj učni minister ne dopusti slovenske gimnazije v Celju. Mi ne vemo, če bodo Poljaki pripravljene koalicii na ljubo žrtvovati šleške Poljake. Nekateri poslanci bi to pač storili, ali javno mnenje v Galiciji je pa za brate v Sleziji precej vneto in poslanci bi se postavili na jako nevarno stališče, ko bi popolnoma prezirali mišljenje svojih volilcev. Tudi za Galicijo minevajo časi, ko je vsaka izvolitev bila zagotovljena, da jo je le priporočil volilni odbor. Sedaj pa imajo volilci že tudi svoje mnenje.

Zmaga nemških nacionalcev. Kako slabo stoji z nemškoliberalno stranko v Brnu, pokazalo se je te dni. Nemški volilni odbor, v katerem sedé nemški liberalci in nacionalci, se je naposled odločil, da za kandidata za izpraznjeno mesto postavi tovarnarja Wanniecka. Wannieck je bil že edenkrat državni poslanec, ali je odložil mandat, ker s politiko liberalne stranke ni bil zadovoljen. On je največ pripomogel, da se je zidal nemški dom v Brnu. Po smrti Winterhollerjevi so nemški nacionalci takoj Wanniecka imenovali kot sposobnega moža za kandidaturu. Liberalni listi so se pa sedaj udali, ko so spoznali, da bi bilo težko zmagati s kakim svojim kandidatom. S svojo prijenljivostjo so toliko pripomogli, da se je na videz pokazala jedinstvo brnskih Nemcev.

Katol. stranka na Nemškem. „Deutsche Zeitung“, ki katoliški stvari ni prijazna, je te dni prinesla članek, v katerem nehoté hvali katoliški centum na Nemškem. Sprva se malo norčuje iz resolucij o papeževi posvetni oblasti in povrnitvi jezuitov, kar je umljivo pri takem listu, kakor je „Deutsche Zeitung“. Koncem pa pravi, da katoliški lahko z zadovoljstvom kažejo, da vspešno ovira katoliško gibanje socijalno demokracijo. Jedino katoliška stranka se v Nemčiji upira socijalnodemokracijskim zmagam. „Deutsche Zeitung“ omenja, da je Lieber na katoliškem shodu v Kolonji rekel, da katoliško ljudsko društvo šteje 700 000 članov, da jih pa morajo v enem letu spraviti na 1,700.000. Nemškonarodni list misli, da je to mogoče pri energičnem delovanju katoliške stranke. Kolonjski katoliški shod je dokazal, da vpliv katoliškega centra še ne propada.

Rusija in Francija. Ker se zadnji čas mnogo govori o zboljšanju razmer mej Nemčijo in Francijo, prinesle so „Birževija Vjedomosti“, ki imajo zveze z rusko vlado, članek o rusko-francoskih oduošajih, ker so ti oduošaji pripomogli, da se boljšajo razmere mej Francozi in Nemci. V tem članku se pravi, da francoski šovinisti zamerijo Rusiji, da rusko-francosko prijateljstvo ne daje nobenega poročstva, da se izpolnijo njih želje po maščevanju. Rusija želi miru in se je približala Franciji, da se je napravilo ravnotežje v Evropi, če tudi se to ne vjema z njenimi mousarhističnimi tendencami. Zveze pa Rusija ne more s Francijo sklepati, ker bi to vzbudilo nevoljo v Evropi in bi utegnilo mir spraviti v nevarnost. — Francozi sedaj vedó, da je v miru njim Rusija prijateljica, v vojski naj pa od nje pomoči ne pričakujejo.

Sicilija. Razmere na Siciliji se pod upravo generala Morra niso dosti premenile. Roparjev je povsod še vedno dosti, revščina mej prebivalstvom je pa še večja. Sicilijansko vprašanje je še daleč od svoje rešitve. Tudi se Sicilijancem ne bode pomagalo, če se dežela naredi za podkraljestvo, kateremu bo na čelu princ Neapoljski, o čemer se sedaj govori.

Poraz Nizozemcev na Lomboku. Nizozemci imajo na Sundskih otokih vrsto kolonij; Java, Sumatra, Borneo, Celebes, Timor i. t. d. so popolnoma ali pa deloma nizozemska posest. Tudi otok Lombok spada pod nizozemskega guvernerja. Ta otok meri 19 kvadratnih mil in šteje 400.000 ljudi. Večina prebivalstva so mohamedanski Malajci. Vladajo pa vendar priseljeni indijski Balinezi, katerih je pa le kacic 30.000. Leta 1843 je balineški sultan priznal vrhovno nizozemsko oblast. Zavezal se je, da vsaka tri leta pošlje v Batavijo odposlanstvo, da izreče njegovo udanost, da bode podpiral nizozemsko trgovino, zlasti ladije, ki se razbijejo ob njegovem otoku, in ne bode sklepal z drugimi državami nobenih pogojev. Te pogodbe Balinezi niso strogo držali. Nizozemci so se pa tudi malo brigali, če tudi je odposlanstvo izostalo. Sedanji sustan, ki je že star mož, je pa jel strašno zatirati Malajce, ti so se pritožili

na nizozemsko vlado. Ker se sultan za nizozemski ukaz ni brigal, so poslali ekspedicijo na otok, in sicer 5 vojnih ladij in 2500 mož. Sultan se je nakrat podvrgel. Nizozemci so zasedli primorsko mesto Ampenam, glavno mesto Mataram in pa Tjatra Negara. Nizozemci pa niso bili dovolj previdni. Balinezi so se skrivaj pripravili na boj in jih zavrtno napali in otepli. Ker so Balinezi hraber narod, bodo Nizozemci zgubili še marsikakega moža, predno jih pokore. Pokoriti jih pa morajo, če nečejo zgubiti vsega vpliva v Indiji.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. septembra.

(Leonova družba.) Zborovalci v Celju so se brzojavnim potom poklonili nadpastirjem slovenskih pokrajin. Preč. g. opat Ogradi je prejel ta-le odgovor: Ljubljana 5. sept. „Presrečna hvala z iskreno željo, da Bog blagoslovi vas vse in prevažno vaše posvetovanje.

Knezoškof ljubljanski.

Woerishofen 5. sept. „Laeto animo excepti homaginum a viris insignibus loco natali sancti episcopi Maximiliani strenui propugnatoris sanctae catholicae fidei congregatis ad constituendam societatem eo tendentem, ut principia in magnificis gloriose regnantis summipontificis papae nostri Leonis XIII. encyclicis enuntiata ubique accipiant suum valorem. Praepotens Deus benedicat opus laudabile, quod ego adjuturus sum pro viribus.

† Michael

Princeps Episcopus.

Najboljše zagotovilo prave smeri Leonove družbe so nam škofovske besede. — Bog uresniči njihove želje!

(Duhovnih vaj za učiteljice) se je vdeležilo 51 učiteljic ljubljanskih in z dežele. Vodil jih je o. Vit. Loinger. — Učiteljev se je oglasilo dosedaj 30 za duh. vaje. Oglasiti se je še vedno čas.

(Obletnica) po r. veleč. gosp. Adolfu Harmelu, bivšem dekanu v Komnu, na Krasu obhajalo bode Ceciljansko društvo za goriško nadškofijo dne 27ega septembra v Čepovanu s slovesno črno sv. mašo. Rajni gosp. dekan bil je namreč med ustanovniki Ceciljanskega društva za goriško nadškofijo. Natančni spored se bode še objavil.

(Vesela novica.) V Kamniku se bode ustanovilo v kratkem „slovensko katoliško društvo za kamniški okraj.“ Društvo ima lep namen, podučevati ljudi o raznih važnih zadevah našega časa, o pravicah in dolžnostih, ki jih imajo katoličani sedanje dni. Ko pride do tega, bomo še natančneje povedali. Za danes samo opomnimo naše bralce kamniškega okraja na to, upajoč, da hodo ob svojem času radi pristopili k temu prekornemu društvu.

(Cerkvene vesti iz lavantinske škofije.) Ta teden so delali župniški izpit gg.: Al. Arzenšek,

Avstrija je edina država, o kateri trdi prerokovanje, da bo zadnja na svetu. Dal Bog, da se to uresniči v dobrem in najboljšem pomenu!

Če pri Zemunu stopimo čez Savo, pridemo v Belgrad, ki slovi že od časov Evgena in Lavdona, ki sta tamkaj podučevala turške gospe v jokuju. Okrog se razprostira nekdanja kneževina srbska, katero je pa kralj Milan povzdignil v kraljevino. Da se je mogel navaditi „pariškega“ življenja, prodal je bil svoje državljanske pravice, katere mu je pa sedanji kralj Aleksander zopet pridobil v hvaležni spomin, da se sme imenovati njegov sin. Vojaki slov ob vojskinem času zaradi posebne hrabrosti, ker najraje „nazaj napredujejo“.

V sosednji Bolgariji knez še ni pripoznan, torej tudi ne kaže pri njem maditi se, marveč stopimo raje v Črnogoro, kjer vlada knez Nikita. Dežela njegova sicer ni velika, ima pa neko naravno posebnost, da namreč Turk potrebuje dva dni, da pride vanjo dve uri dalje; nazaj pa rabi le pol ure. Kranjcem se to ime prav domače zdi, ker imamo sorodno ime tudi pri nas v dveh krajih: Črni Vrh nad Idrijo in nad Polh. Gradcem in Črnogoro tudi na Stajarskem.

Prepeljavši se čez Skadrsko blato pridemo skozi Albanijo na Grško. Kaj da to ime znači, vé vsak tretješolec. V kulturnem oziru je za nas zanimivo obilo razvalin, ki pričajo, koliko je imel opraviti časa

zob, da jim je dal sedanjo obliko. Sloveča je posebno grška zvestoba, ki pravijo, da je ni (graeca fides, nulla fides).

Če v duhu stopimo v preteklost nazaj, zapazimo najprej Indijo, domovino Indijancev. Dasiravno pripadajo najstarejšim narodom, vemo vendar v njihovi prejšnji zgodovini le malo, kakor o marsičem družem. Imeli so silno dosti bogov. Živali, katerih niso molili, znali so ukrotiti in je porabiti. Tako ima n. pr. neka velikanska kača še sedaj ime: „Boa instructor“, ker je pomagala otroke podučevati. Namesto mačk imajo Tigre, ki pa ne lové mišij, ampak ljudi.

Tudi Egipčani so molili živali; mej drugimi zlasti kuščarje, ki jih imenujejo krokodili. Kar so imeli „posvečenih“ krokodilov, dajali so jim nalašč ženofa jesti in ob zobe so jim ribali hren, da so se bolj solzili, ker so se potem v njih solzah kopali. Kar jih je pa poginilo, so duhovni njihove kože posušili ter iz njih napravljali možničke za denar in cigarete in jih med vernike delili. Ko so pred nekaj leti odprli grob Ramses-a II., našli so v njem dve delnici slaboznane „panamske družbe“ in pa vozni listek „dolenjskih železnic“ do Višnjegove. To nam priča o visoki njihovi kulturi. Največji bogova sta bila Izis in Oziris, ki sta imela čudovito moč in tako nizko „vižo“ (arijo), da je bila celo domačim basistom predebela. Kar se tice njunih imen, bi n. pr. jezikoslovec g. Topolovšek morda lahko dokazal, da

sto bila slovenskega plemena. Od nekdanjih zanimivosti ohranilo se jih je do dansšnjih duij troje: cigani-egiptarji, egipčanska tema in piramide. Mrliče, ki so jih imenovali „mumije“, so navadno mazlili, menda zato, da bi dalj časa živeli.

Znamenit kulturni narod so bili Perzijani, kar dokazuje njihova „abeceda“, ki ima le jedno črko (zagozda — Keilschrift), pa so vendar ž njo še lažje pisali, kakor mi s petindvajsetimi črkami. Lep dokaz kulture so tudi perziške preproge (Tappich), ki takoj stare pridejo v trgovino in nimajo nikake cene in vrednosti, dokler so nove.

Najvišje v kulturi povzdignili so se Grki. Njihove bogove pozna vsak srednješolec iz Schiller-ja („Die Götter Griechenlands“). Pri nas se marsikateri gimnazijalec v šestih letih komaj navadi dobro grško čitati, pri njih je pa znal vsak navaden Grk že kot otrok grško govoriti. Izmed njihovih modrijanov slovi še dandanes Diogen, ki je tako slabo videl, da je pri belem dnevu z lučjo ljudij iskal.

Zelo naobraženi so bili tudi Rimljani. Romul in Rem sta sezidala Rim. Mesto stoji še sedaj, zato, ker nista nobenega tuženja imela. Kako dragocene posode, orožje itd. da so izdelovali, kažejo nam izkopane starine zadnjih let. Marsikatero črepinjo iz njihove dobe namreč sedanji starinoslovci višje cenijo, nego deset novih ribniških loncev. Več o tem vesta povedati gg. Müllner in Pečnik.

kapelan na Ponikvi; Jeruej Frangež, kapelan v Kapelah pri Radgoni; H. Kapus, kapelan v Št. Jurju ob j. ž.; Fr. Salamon, mestni kapelan v Ptuj; Martin Stolz, kapelan v Bečah in I. Tomanič, kapelan v Jarenini. — Premeščena sta g. Fr. Lem iz Šoštanja v Hajdino in I. Jodl z Vranskega v Št. Mihael pri Šoštauju.

(Odpis davka.) Na prošnjo občinskega zastopa v Krškem se je 2100 vinorejcem odpisalo 4500 gld. davka, ker jim je trtna uš pokončala vinograde.

(† Dr. Jos. Čizman.) Umrl je v torek popoldne iznenada, zadet od kapi v Schönbrunskem gaju naš rojak, rojen Ljubljancem g. dr. J. Čizman (Zhisman). Rajnik je bil ravnatelj rodbinske fidejkomisne knjižnice cesarske in umirovljen vsenčiliščni profesor cerkvenega prava. Vzlasti je proučeval pravo vshodnih cerkv. Slovenski dijaki so izgubili v njem blagega dobrotnika. V miru počivaj!

(Osebnosti.) Državni poslanec gospod Miha Vošnjak se je v nedeljo odpeljal v Bosno in Hercegovino, od koder se vrne sredi septembra. — Suplent na državni gimnaziji v Mariboru Oton Toifel je imenovan začasnim učiteljem na državni realki v Solnogradu.

(Koroške novice.) V Klostru nad Velikovcem je prišel dne 20. avg. hlapec M. Volbank pod voz, ki ga je čisto strl, da je na mestu izdihnil svojo dušo. Opoldne je bil še nenavadno vesel, ob dveh popoldne pa mrtev! — V Volšberku ponesrečil se je na strelišču 20letni Fr. Lorber. Zadel ga je krogla, ko so streljali na tarčo. Umrl je takoj. — Učiteljeva soproga Obererlacher v Vizah si je dne 23. avg. vzela sama življenje. — C. kr. kmetijska družba v Celovcu izdaja — kajpak samo nemške — poljudne spise o gospodarskih stvareh. Doslej sta izšla dva zvezka: o napravljanju mošta in o umetnih gnojilih. Napisal ju je dr. E. Kramer. — Razstava zelenjadi in sadja bo od dne 7. do 9. t. m. v Beljaku.

(Shod volilcev.) Dne 9. t. m. popoldne ob 3. uri bodeta dež. poslanec dr. Radaj in drž. poslanec Robič v St. Ilju poročala svojim volilcem o delovanju v deželnem, oziroma državnem zboru.

(Ogenj.) Dne 5. septembra ob polu dvanajsti uri dopoldne je ogenj nastal v hiši vdove Jožefe Delost v Koritnicah, h.-št. 50 v Knežki fari. Hitri pomoči domačih vaščanov in sosednje požarne brambe zagorske, ki je prihitela brzo na kraj nesreče, se je zahvaliti, da se požar dalje ni širil. — Hiša je bila zavarovana.

(Nova cerkev.) Iz Cola: Nadejamo se z božjo pomočjo novo cerkev prihodnje leto spraviti pod streho. Prej smo nameravali staro podreti, in ker nimamo pripravnega prostora, na istem zidati novo. Ker je pa sedanja silno vlažna in bi najbrž taka bila na tem mestu tudi nova, prostor, na katerem je sedanja cerkev, je pod cesto in se proti jugu znižuje, smo se odločili jo postaviti na drugem prostoru in sicer nad cesto. Toda tam je grič in treba je najprvo prostor zravnati. Pa to je težko delo. Nad 800 m³ največ trdega sovdana moramo prekopati in odpeljati. Dne 20. avg. smo imeli

O Germanih je znano, da so bili dobrovoljen in pohleven narod. Na kogar so naleteli, so ga ubili, sicer pa nikomur nič žalega prizadejali. Najljubše jim je bilo petje in pitje. Pogostoma so koga ubili, le da so mogli peti. Kdor je bil obsojen, da je moral strup piti, zapel je navadno: „Wem bring' ich wohl das erste Glas?“ Kadar so se bojevali v gozdu, prepevali so znano Götthejevo: „Ueber allen Wipfeln ist Ruh“. Bogovi njihovi so stanovali v graščini „Walhalla“. Ker do gradu ni bilo nič mostu, morali so mesto njega posluževati se „mavrice“, kar kaže, da v lepem vremenu še z doma niso mogli.

Kulturo pa je čisto predrugačilo preseljevanje narodov. Tu se nam prikažejo Franki, zeló pogumen narod. Navadno jih je hodilo po dvajset skupaj, ki so se imenovali Napoleondori. Gospodarijo še dandanes po Francoskem, Švicarskem in Laškem. Na dunajski borzi so menda po 9 gld. 94 kr. Bili so tudi Longobardi ali Lombardi, katere je pa Karol Veliki premagal. Popolnoma izmrli pa so Burgundci; če pa pri kaki imenitni pojedini vendar le kateri na mizo pride, je večidel ponarejen. Znameniti so bili Anglosaksi, ki so zlasti ribštvo tako dobro razumeli, da je čedalje več dežel prišlo v njihove mreže.

(Konec sledi.)

sv. mašo ter prosili božjega blagoslova in potem z delom pričeli. Četudi je kopanje zavoljo nepričakovane trdnosti težavno, vendar upamo ta mesec stavbinski prostor zravnati. Po zimi pripravimo kamen in na spomlad pričnemo zidati v trdni nadi, da nam bo dobrotni Bog naklonil še kaj dobrotnih podpornikov. Še neizkazane darove bomo izkazali v kratkem.

(Zlato mašo) obhaja dne 16. t. m. preč. gospod Fr. Ks. Bohinc, župnik v Križih pri Tržiču. Mnogobrojnim častilcem vedno delavnega, za Božjo čast in za blagor ljudstva vnetega zlatomašnika se pridružujemo tudi mi! Na mnoga leta!

(Novi centralni poštni nadzornik.) Dosedanji centralni poštni nadzornik pl. Koch je umirovljen; njegov naslednik je dr. Rudolf Neubauer, rojen l. 1847 v Gradcu.

(Konjsko dirko) priredi dirkarsko društvo v Zalcu dne 16. sept. ob 3. uri popoldne. Enaka dirka bo dne 8. septembra ob 2. uri popoldne.

(Glasbena Matica) je od finančnega ministerstva dobila dovoljenje, da sme prihodnje leto prirediti loterijo z 20.000 srečk po jedno krono. Dohodki so namenjeni za popravo in opravo glasbene šole.

(Pri 66. zborovanju naravoslovcev in zdravnikov na Dunaji) ki se bo vršilo zadnje dni meseca septembra letos v prostorih ondotnega vseučilišča, in pri katerem bodo razpostavljeni na ogled predmeti in poda ki tikajoči se razvitja sanitarnih, higijeničnih razmer in dr. v Avstriji, zastopana bo tudi Ljubljana po načrtih in podatkih o vseh večjih mestnih dobrotelnih in drugih občekoristnih javnih napravah, kakor so n. pr. vodovod, klavnica, vojašnica, desinfekcijski zavod i. dr. v. — Razun Ljubljane zastopani bodo pa tudi vsi posamezni okrajni dežele po navedenih in podobnih podatkih.

(Okrajna cesta) od Rovt proti idrijski meji napreduje. Čudno, da se je dala cesta tako lepo izpeljati. Kakor je g. Hrasky zmeril prvič, tako ostane. Tu in tam pogleda delo načelnik cestnega odbora, ali kdo odbornikov. Vselej se nabere mnogo ljudij, da gospode zahvalijo za trud in skrb, ki jo imajo pri tem lepem delu. Škoda, da se jim ne morejo pokloniti še večkrat! Sprva je bilo več pritožb na deželni odbor, a ta je vsako vlogo hitro rešil v zadovoljnost občanov. Cesta se je odmerila po rodovitnih, lepih zemljiščih. Lastniki se niso nič pritožili, ker so dobili za to visoko odškodnino. Zlasti farna cerkev, ki je za cesto odstopila najlepši svet, dobila je obljubljeni nenavadno lepo odškodnino.

(Vihar) je podrl v mariborskem mestnem parku do 150 let staro lipo.

(Pri občinski volitvi) na Vojskem je bil izvoljen županom Andrej Čar, svetovalcema V. Likar in P. Ogrič.

(Obrti, pričetki meseca avgusta v Ljubljani.) Od 1. do 31. avgusta t. l. pričele so izvrševati obrte sledeče stranke: Andrej Marth in Karol Janež, Šeulenburgova ulica 1, zlatarski in srebrarski obrt; Katarina Winkler, Karlovska cesta 6, branjarstvo; Janez Bajec, opekarska cesta 52, čevljarstvo; Janez Rozman, Kurjavas 4, branjarstvo; Karol Lukežič v Nadgorici, prodaja sadja; Marija Androjna, v Gradišči 14, trgovino z delikatesami; Anton Kotnik, Trnovski pristan, branjarstvo; Franc Čeh, Karolinska zemlja 26, branjarstvo; Marjeta Sterlé, na Žabjeku 5, prodaja živil; Jože Jerič, v Kolodvorski ulici 23, frizerski obrt; Terezija Mally, sv. Petra cesta 42, branjarstvo; Matija Zelezničnik, Florijanske ulice 48, čevljarstvo; Josipina Gajeta, opekarska cesta 12, prodaja živil; Franc Breskvar, Florijanske ulice 44, knjigovezniški obrt; Moric Mardetschlager, Preširnov trg 2, lekarsko obrt in Jernej Reitz, Marije Terezije cesta 10, prodaja žganja na drobno. — Opustili so obrte v istem mesecu: Viljemina Svoboda, lekarniško obrt, Franja Trdina, branjarstvo, Alojzij Gioles, krojaštvo in Lovro Švrljuga, knjigovezniško obrt.

(Okrajni zastop slovenjegraški.) Presvetli cesar je potrdil izvolitev župana J. Rogina v Podgorju za načelnika in posestnika J. Barta kot njegovega namestnika v okr. zastopu slovenjegraškem.

(Nova šola.) V Belipči na Kranjskem otvorila se bo 9. t. m., t. j. v nedeljo po „Malem Šmarnu“ z vso mogočo slavnostjo nova nemška šola, katero je pomagal občini zidati „nemški schulverein“ z znatno podporo. Naj „Slovenec“ to vest vsaj toliko ponese med slovenski narod, kolikor koga iz kranjske veseli isti dan priličen izlet v divni „Weissenfels“ poslušat mnogobrojne govorance „napredka in omike“. Udeleženci iz Kranjske vračajo se ob 9. uri zvečer v Ljubljano.

(Stavba „Narodnega Doma.“) Pretekli ponedeljek pričelo se je s postavljanjem ostrešja. V zadnji odborovi seji oddane dela prevzela so tvrdke: G. Tönnies, Spreitzer in Martinčič, ki so najnižje ponudbe stavile. Ker je vreme ugodno, delo prav dobro napreduje.

(Poslopje novega višjega gimnazija) pričelo se bode zidati prihodnje pomlad, ker bodo do novega leta vsi načrti in proračuni dogotovljeni. Sedanji dve cesti oklepajoči stavbeni prostor (mestno drevesnico), bodete primerno regulovani. — Prostor za stavbišče meri kakor je znano, nad 4000 kvadratnih metrov.

(Iz Železnikov.) Znano je, da naš kovaški obrt od dne do dne bolj propada. Revščina je naš stalni gost. Do 600 ljudij se je v zadnjih 20 letih izselilo iz rodne kraja in razmere naše so vsak dan slabše. Okrajni glavar kranjski je blagohotno sprožil misel, naj bi se poskusilo, da se napravi v Železnikih državna papirnica, da bi s tem ubogi delavci dobili novega zasluzka. Dne 2. septembra se je zbralo več delavcev in so šli prosit župana, naj bi on to stvar spravil v tir. Našim poslancem in slav. vladi priporočamo to zadevo; poučé naj se natančno o železniških razmerah in gotovo pridejo do sklepa, da se mora kmalu kaj okreniti.

(Premovanje konj) se je vršilo dne 3. t. m. v Lescah. Za kobile z žrebeti so dobili: Janez Cotelj iz Zgoš 35 gld., Anton Meršolj iz Hraš 20 gld., Mat. Čop iz Roden, L. Vovk iz Crniveca in Janez Hubad iz Roden po 15 gld., Fr. Avsenek iz Studenčie in J. Baloh iz Sinokuč srebrno svetinjo. Za breje kobile: A. Žnidar iz Zgoš 25 gld., Jos. Pogačar iz Vrbe 20 gld., J. Pristov iz Vrbe 15 gld., J. Marolt iz Radolne in Al. Zerovec iz Milna srebrno svetinjo. Za žrebete: J. Dolar iz Vrbe in Ivana Pristov z Brega po 10 gld., C. Jan iz Sp. Gorij, Frančiška Rozman iz Zg. Otoka in J. Brejc iz Novevasi srebrno svetinjo. — Dne 4. t. m. je bilo premovanje v Kranju. Za kobile z žrebeti so dobili: J. Vehovec iz Voklega 35 gld., J. Dolencec iz Stražišča 20 gld., Fr. Dvožan iz Golnika, J. Markun iz Bašlja in Fr. Pokoren iz Škofje Loke po 15 gld., J. Zupan iz Sv. Križa in Andrej Hočevar iz Zapog srebrno svetinjo. Za breje kobile: J. Križnar iz Stražišča, J. Strupi iz Čirčič, J. Primožič iz Sv. Križa, Fr. Rozman iz Stražišča, J. Kepec iz Podreč. Za žrebete: A. Danič iz Velesovega, M. Remec z Rupe, J. Basar s Suhe, S. Jerreb iz Sp. Bernika in A. Primožič iz Sv. Križa.

(Vrnitev vojaštva z letošnjih vaj.) V soboto v jutro vrnejo se vsa vojaška krdela z letošnjih jesenskih vaj z Notranjskega in sicer: pešpolki, levei in brambovi z železnice z Rakeka, sanitetne kolone, husarji in artilerija pa peš po državni cesti. Zatem odidejo rezervniki in dopustniki na svoj dom.

(Vozne takse.) Deželna vlada kranjska je določila, da se na službenih potovanjih za dvouprežni voz sme zaračunati: z železniške postaje Zatičina v vas ali nazaj 80 kr., s postaje v Višnji Gori v mesto ali nazaj 40 kr., s postajališča pri Št. Vidu v vas ali nazaj 50 kr.

(Shod češko-slovanskih delavskih društev) se bo vršil 8. in 9. t. m. v Litomišlju v sobani višje realke, katero je mestni zastop blagohotno brezplačno prepustil. Avstrijski socijalni demokratje so imeli še večkrat svoje strankarske shode, koder so si sestavili svoj načrt in se razgovarjali o svojih težnjah. Krščanski misleči delavci se Malega Šmarna dan prvič sestanejo v večjem številu. Dosedaj je z raznih krajev Češke, Morave in Šleškega oglašanih 81 vdeležencev. Z velikim veseljem tudi mi pozdravljamo češke delavce, ki na krščanskem temelju zidajo svojo organizacijo in iščejo boljših časov. Ako bi kedo želel poslati kak pozdrav, ali sicer kako stopiti v dotiko s temshodom, podajemo tu naslov sklicevateljev: Tom. Jos. Jiroušek, redaktor Děln. Novin v Litomyšli — Češko.

(Nadvojvoda Ludovik Viktor) se je v ponedeljek pripeljal na Bled ter izstopil v hotelu „Mallner“. V torek ob 11. uri se je pripeljal v Opatijo, kjer ostane tri tedne.

(Popravek.) V razglasilo ravnateljstva c. kr. velike gimnazije ljubljanske, ki je bilo priobčeno v večerajšnjem in predvečerajšnjem listu, vrnila se je neljuba pomota. Vsprejemne skušnje pričele se bodo v ponedeljek, dne 17. septembra ob 8. uri zjutraj in dne 16. septembra ob dveh popoldne.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 26. dne avgusta do 1. septembra je bilo 12 živih in 2 mrtva rojena,

umrlo jih je pa v tem času 25. Umrlo je 1 za legarjem, 1 za davico, 3 za jetiko, 3 za vnetjem sopihnih organov, 2 za žlednim katarom, 1 za starostno oslabelostjo, 14 za različnimi boleznimi. Mej umrlimi je 9 tujecev in 12 iz zavodov. Zbolel je 1 za legarjem, 1 za grižo in 1 za davico.

(14krat sam za-se glasoval). Pri občinskih volitvah v Pasji Vasi (Decani) pri Kopru, je glasoval dosednji župan štirinajstkrat sam za-se in svoje smišljenike. Imel je namreč pooblastila nekaterih gospodov iz Kopra ter raznih podobčini. Župan je Slovenec, pa preveč prijazen z Lahi. — Pri volitvah nobena stranka ni dobila absolutne večine. Pričakuje se, da bodo volitve vničene z ozirom na 14 glasov gosp. župana. — Ako pride do novih volitev, opozarjamo že sedaj voditelje v Istri, da se pravočasno sporazumejo stranke v Pasji Vasi, kajti vsled njihje nesložnosti, bodo imeli korist le naši narodni nasprotniki.

(Kršansko junaštvo.) (Il Popolo.) Mons, Wulfing iz kongregacije oo. Redemptoristov, prišedši v Rim ad limina, poprosil je v samostanu v Tilbourg za šest sester, katere bi šle v njegov misijon v Swiram, kateremu je on apostolski vikar. Žrtev, katero bi morale storiti, je bila največja: žrtev Patra Damijana. Tam deluje več očetov Redemptoristov, ki so pa že našli gobovo bolezen, izvršujoč delo kršanske ljubezni. In kaj mislite, koliko se jih je prostovoljno oglasilo za teh šest mest? D e v e t d e s e t! In res vzvišen prizor je bil videti, ko so predniki izbirali izmed teh devetdeseterih junakinj, žalost onih, katerim ni bilo dopuščeno, da bi darovale svojo mladost, svoje zdravje, svoje življenje! — Kje, razum v katoliški cerkvi, more se najti tako pretresljivo — vzvišeno junaštvo.

(Amerikanske novice.) Slovenci v Clevelandu zidajo novo cerkev in župnišče. Oboje bode dodelano že do 15. oktobra t. l. — Razna društva, od kar so se združila v „Jednoto“, dobro napredujejo, ter prirejojo razne slavnosti, na katerih se tudi ameriškimi Slovencem vtrjuje narodna zavest. — Veliki štrajki so malo ne vsi končani. Delalci so že dolgo časa silili na delo, le voditelji štrajkov, kateri imajo od njih edino dobiček, znali so delavce skozi 40 dni odvrčati od dela. — Amerikanci delajo vse na debelo. To nam kaže tudi nastopna dogodbica: V New-Yorku zasačili so ponarejevalca denarja, kateri je že za milijon dolarjev ponarejenega denarja razpečal. Imel je kar celo tiskarno za svoje bankovce. — Amerikanci so izračunili, kako dolga je nemška vojska. Ako bi neprenehoma noč in dan po 12 mož drug pri drugem skozi široka vrata stopalo, hodili bi 30 dni, preden bi zadnja vrsta izginila skozi vrata.

(Razpisane službe na Primorskem.) Pri primorskem c. kr. namestništvu je razpisana služba tajnika v VIII. plačilnem razredu. Zahteva se znanje deželnih jezikov. Prošnje do 10. septembra. Pri finančnem ravnateljstvu služba glavnega davčnega nadzornika v IX. plačilnem razredu, služba davčnega prejemnika v IX. plačilnem razredu, davčnega nadzornika v X. plačilnem razredu in davčnega pristava v XI. plačilnem razredu. Vse službe so zvezane v jamčevino v znesku letne plače. Prošnje do 20. septembra.

(Cirkus Henry.) Občudovanja vredne produkcije Henryjeve družbe privabile so tudi včeraj mnogo občinstva, katero je vsem točkam vspeh sledilo z zanimanjem, posebno pa odlikovalo z burnim pleskanjem mali umetnici Bono. Poleg tega so ugajali gledalcem bratje Mantovani, izborni telovadkinji M. in E., jahač Leon, čudežni slon Blondin in trapasti Avgust, kateri je vzbujal mnogo smeha. Predstavo je zaključil lep prizor s ciganskega taborišča. Med prestankom je pač vredno ogledati si konjišnico razstavo zares krasnih konj.

Društva.

(Slav. kat. delavsko društvo.) Prečastiti gospod kanonik Luka Jeraun blagovolil je društvu podeliti nekaj knjig za društveno knjižnico, za kar se mu društveni odbor najtopleje zahvaljuje, in kliče Bog plačaj! Dal Bog še mnogo posnemalcev! V nedeljo zvečer bode društveni shod ob 6. uri. — Kot podporni udje so na novo vstopili č. gg.: Dr. Žitnik Ignacij, kurat, Slibar Gregor, župnik v Rudniku, Lesjak Anton, župnik v Želimljah, Kunauer Ivan, župnik v Golem. Cebasek Boštjan, kurat na Kureščku, Dabelak Fran, posestnik v Udmatu.

(Kmetijsko bralno društvo) pri sv. Ilju v Slov. Goricah bode imelo prihodnjo nedeljo dne 9. septembra ob 4. uri popoldne v krčmi g. Bračka svoj letni občni zbor združen s prosto zabavo. K udeležbi uljudno vabi odbor.

(Kmetijsko bralno društvo) osnovalo se je v Št. Vidu na Dolenjskem, kateremu je vlada pravila že potrdila. Ustanovni občni zbor vrši se 15. t. m. v društvenih prostorih. Osnovni odbor obrača se do vseh rodoljubov, ki se zanimajo za novo društvo, da bi je podpirali z darovanjem primernega berila za knjižnico.

(Veselica družbe sv. Cirila in Metoda) se je zadnjo nedeljo jako dobro obnesla. Družba je dobila do 150 gl. dohodkov. Jako je ugajal govor č. g. kurata Ant. Koblarja. Za zabavo je pa najlepše skrbel izborni ljubljanski kvartet „Ilirija“.

(Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem) je imelo redni občni zbor dne 4. t. m. v priličju II. mestne šole na Cozjovi cesti. Navzočih je bilo 26 udov. Predsedoval je zboru predsednik društva prošt dr. Anton Jarc, ki omenja v svojem nagovoru, da je že od 1870. l. temu društvu na čelu, a sedaj se pa mora zaradi mnogih drugih opravil, nekaj pa tudi zaradi visoke starosti odpovedati predsedništvu. Pričujoči prosijo predsednika, naj še dalje vodi društvo, a le-ta ostane pri svojem sklepu, in nadučitelj Vojteh Ribnikar iz Logatca se v imenu zbora zahvali predsedniku za njegovo nemurno in požrtvovalno delavnost. — Iz poročila tajnikovega je bilo razvidno, da je bilo podpiranih 14 vdov in 25 sirot, ki so dobile 1587 gl. podpore. Letos so prirastle 4 vdove in 2 sirote, kljub temu se je premoženje pomnožilo za 1980 gl. 30 kr. Vsega društvenega premoženja v obligacijah, dolžnih pismih, v hranilnicah in v gotovini je 53.560 gl. Društvo sta osnovala dr. vitez Močnik in škofski nadzornik Jurij Zavašnik že l. 1860. — Do l. 1869 so društvo vsestranski podpirali duhovniki, ko je pa to nehalo s cerkvenim nadzorstvom, prevzel je vodstvo prošt dr. Anton Jarc, tačas deželni šolski nadzornik, ki je ostal društvu pokrovitelj in načelnik tudi potem, ko je l. 1872 šel v pokoj. To je dobro znano v učiteljskih krogih, in zato so tudi obžalovali, da gospod prošt zapusti društvo, kateremu je bil toliko let voditelj. — Iz debat posnamemo le toliko, da se je neglašala potreba spremeniti obliko sedanjega računskega sklepa, ki naj bi se v prihodnje priobčeval po vzoru posojilničnih računov, in da se je živahen razgovor unel o predlogu odborovem, da naj se tudi letos, kakor že poprej dve leti, učiteljem, vplačujočim že nad 30 let, odpušča letnina. Zagovorniki in protigovorniki so se sklicevali na paragrafe, in sicer: drugi, da je vsak dolžan vplačevati (§ 7), prvi pa, da ima občni zbor po § 22 pravico določevati o svoti vplačevanja. Predlog odborov je obveljal z večino 2 glasov. — Potem se je vršila volitev novega odbora. Z večino glasov je bil za predsednika izvoljen c. kr. učitelj F. Stegnar in dosednji blagajnik Močnik — je bil z vsklikom zopet za blagajnika. V odbor so bili izvoljeni udje: Borštnik iz Smarija, Cepuder in Dimnik iz Ljubljane, Ribnikar iz Logatca, Valenta iz Ljubljane, Zrovnik iz Šentvida in Žumer iz Ljubljane. Takoj po tej izvolitvi se je odbor konstituiral in je izvolil za tajnika mestnega učitelja Jožefa Cepudra in za podpredsednika Jakoba Dimnika iz Ljubljane. — Potem so se resile prošnje namenjene občnemu zboru, ki prav za prav spadajo v področje odborovo. V društvo sta bila sprejeta: Simon Karol, učitelj iz Lesec, in Lovšin Fr., nadučitelj na Vinici, prošnji 2 drugih učiteljev ste se odložili v nadaljevalno pozvedovanje prihodnji seji odbora. Izredni podpiri sta se dali 2 učiteljema. Prošnji 2 drugih učiteljev sta bili odklonjeni. Za pregledovalce računov so bili izvoljeni: Javoršek iz Šiške, Armič in Furlan iz Ljubljane, ki bodo imeli nalog pregledati račun preteklega leta (1894), ob enem tudi pregledovati med letom društveno denarno gospodarjenje.

Narodno gospodarstvo.

Za trgovce z vinom!

Dne 18. septembra t. l. se bode vršila v Trstu pri javnih skladiščih prva vinska dražba. O tej priložnosti dovoli lloydova družba 37½% prepustka na vožnji onim vinskim trgovcem iz domačih in italijanskih obalnih mest, mimo katerih vozijo nje parniki. Pri tej dražbi so nastopni posebni pogoji: 1. Vino dobi oni, kateri po trikratnem vskliku največjo ponudbo stavi; 2. dotično vino, ki se ima prodati, bode razpostavljeno na ogled, isto tako uzorec istega na poskus; 3. vino se zmatra prodano kot poskušeno in izbrano; izjeme pri kakovosti se ne dovoljujejo; 4. ako se proda vino brez sodov, tedaj mora dostatnik vina v treh dneh na svoj strošek pretočiti, če se ne sporazumi s prodajalcem za izposodbo sodov; 5. vino leži pri skladišču tri dni na dostalčev strošek. V tej dobi mora tudi dostalec pri skladiščni blagajni odšteti dolžno svoto ter odločiti glede odstranjenja vina na lastne stroške ali pa vino prepustiti v skladišču za daljno ohranitev na ime in račun dostalčev. Ako se tako ne stori, se bode vino preprodalo na dostalčev rizik, ter na vsak način ara zgubila v korist prodajalca; dražboval bode upravitelj; ali pa za to dražbo določeni vinski posrednik

(agent), gospod Artur Weiller; 7. dostalec je na vezan kot aro položiti 2 gl. za vsakih 100 kilogr. Ara mora biti v gotovini ali pa v veljavnih avstrijskih kreditnih listkih, ki se sprejemajo po dnevni kurzni ceni. Ista ara se odšteje pri poravnanju skupne svote ali pa, plačana ista, se jo povrne; 8. dostalec mora lastoročno potrditi dražbeni zapisnik; za vse slučaje teh posebnih pogojev veljajo določbe za javne prostovoljne dražbe v smislu odloka c. kr. ministerstva z dne 9. aprila 1892 št. 10885.

Telegrami.

Dunaj, 6. septemb. Nadvojvoda Leopold Salvator je včeraj popoldne odpotoval v Levov, zvečer je tje odpotoval ministerski predsednik knez Windischgrätz, danes pa minister notranjih stvari markiz Bacquehem.

Dunaj, 5. septembra. Poslednjih 24 ur jih je v sedmih bukovinskih okrajih 9 zbolelo in 7 umrlo za kolerom, in v 24 galiških okrajih pa 162 zbolelo in 94 umrlo.

Dunaj, 6. septembra. Kongres nemških in avstrijskih čebelarjev je sklenil, da bode prihodnji shod drugo leto v Lipsiji.

Dunaj, 6. septembra. Včeraj so člani vinogradarskega kongresa ogledali poskuševališče v državnem sadjarskem zavodu in kleti klosterneuburskega ustava.

Landskron, 6. septembra. Včeraj popoldne so se vojaške vaje morale prenehati ob jedni popoldne zaradi silnega dežja. Južna vojna je včeraj se polastila kraja pri Třebenici in severna vojna se je umaknila do Schlossberga in Haselberga. Cesar in nadvojvode so se kmalu po jedni uri povrnili v Landskron.

Landskron, 6. septembra. Cesar je ob sedmih odjezdil k vajah pro Schlossberga. Nadvojvodi Karol Ludovik in Rainer sta jezдила za njim, ravno tako je odjahal nadvojvoda Albreht v glavni stan. Glavni boj bode okrog Schlossberga in Haselberga. Danes se končajo vaje. Vreme je oblačno, megleno in mrzlo.

Brno, 6. septembra. Zdravje namestnikovo je po nezgodi v Brausdorfu sedaj še precej povoljno, vendar ne more potovati k prisegi brnskega župana.

Levov, 6. septembra. Rumunski minister Lahovary je prišel semkaj.

Opatija, 5. septembra. Ruski finančni minister Witte prišel je semkaj.

Budimpešta, 6. septembra. Delavci tovarne za puške so zopet začeli delati vsled pogajanj pravnega zastopnika te tovarne z njimi.

Budimpešta, 6. septembra. Včeraj je higijenični kongres se posvetoval o koleri. Najbolj zanimiv je bil govor Menčnikova, ki je dokazoval, da koleri ni jedini vzrok kolerni bacil. V črevih so še druge bakterije, ki razvoj kolernega bacila pospešujejo ali pa ovirajo. Osebe, ki imajo dosti razvoj kolernega bacila pospešujočih bakterij, zbolé, osebe, ki pa imajo dosti razvoj kolernega bacila ovirajočih bakterij, pa ostanejo zdrave.

Berlin, 6. septembra. V Nemčiji jih je od 27. avgusta do 3. t. m. 53 zbolelo in 21 umrlo za kolerom.

Berolin, 6. septembra. Curtius je ob 80letnici svojega rojstva dobil lastnoročno pismo cesarja Viljema, v katerem cesar častita jubilarju, dobremu svetovalcu in prijatelju njegovega očeta Friderika.

Haag, 6. septembra. Parlamentarni mirovni kongres je izvolil komisijo, ki bode proučavala vprašanje o mejnarodnem razsodišču in poročala prihodnjemu shodu, ki bode najbrže v Bruselju.

Shanghai, 5. septembra. Ker je konzul Zjedinjenih držav izročil japonske ogleduhe, mislijo Japonci ostaviti mesto, kajti ne čutijo se več varne. Japonske prodajalnice hitro prodajajo svoje blago. Izročene ogleduhe bodo menda obglavili. — V Shanghai po nekem prepovedanem kanalu jadrajoča ladija je zadela ob torpedo in se je razletela. Skoro vse moštvo so rešili.

Umrli so:

4. septembra. Ana Zajc, delavčeva žena, 39 let, Rožne ulice 23, jetika.
5. septembra. Jožef Magerl, voznega nadzornika sin, 6 mesecev, Kravja dolina 16, bronchitis. — Sofija Moršner, davčnega kontrolorja žena, 60 let, Emonska cesta 8, rak na jetrih.

V bolnišnici:

3. septembra. Katarina Matelič, gostija, 63 let, Carcinoma uteri. — Andrej Vidmar, postrešček, 60 let, jetika.

Tujci.

4. septembra.

Pri **Stonu**: Eger, Kindskopf, Luber, Henkel, Grünwald z Dunaja. — Verbančič, Hunke, Hall, Müller, Reither z Gradca. — Lendhofer, Fabriotti, Bubak, Nördlinger iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
7. a. jut.	735.1	14.8	brezv.	oblačno	
8. a. pop.	734.4	20.8	sl. vzh.		0.00
9. a. zveč.	734.9	15.8		jasno	

Srednja temperatura 17.1° za 1.1° nad normalom.

Zahvala.

Za obilne dokaze sočutja o bolezni in smrti predrazaga očeta izrekamo vsem najsrčneje zahvalo. Zlasti pred gospodu kanoniku in dekanu J. Oblaku za pokop, pred g. patru gvardijanu in sosednjim duhovnikom za spremstvo, spoštovani rodbini Prašnikerjevi za venec in drugo postrežljivost, gg. pevcem za nagrobnico, vdeležencem iz Polhovega Gradca; faranom mekinskim pa za ves njihov trud ob bolezni in smrti pokojnikov.

Mekine pri Kamniku 6. sept. 1894.

Rodbina Riharjeva.

Eksekutivne dražbe.

Niko Petrovčiča iz Draščič Stevilka 33 posestvo (3762 gld.) dne 22. septembra (druga v Metliki).
Fr. Laknerja iz Kokrice zemljišča (4090 gld.) dne 17. septembra in 22. oktobra v Kranju.
Jan. Bezeljaka iz Jelič. Vrha zemljišče (360 gld.) dne 29. septembra v Idriji.

Fr. Balanta iz Ilovice posestvo (1456 gld. 43 kr.) dne 8. oktobra in 12. novembra (ponovitev) v Ljubljani.

Lovr. in Gašper Sajovića iz Motnika posestva 14ega septembra (druga) v Kamniku.

Jak. Trpina iz Žibers (terjatev 950 gld.) posestvo (3630 gld.) dne 11. oktobra in 10. novembra (ponovitev) v Logatcu.

Vpis tvrdke.

Pri c. kr. dež. kot trg. sodišči v Ljubljani tvrdka: »Fran Habianič«, trgovina s suknom, manufakturnim, platenim in prtenim blagom v Ljubljani.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Kurjeočesno tinkturo.

Bolečine pomirljivo sredstvo pri kurjih očesih in pri trdi koži na nogi. Ima to prednost, da se s to tinkturo kar s ščetko pomaže bolni del na nogi. — Steklenica z rabilnim navodom in ščetko velja 40 kr., tucat 3 gld. 50 kr.

Cvet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Marijateljke kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tucati 4 gld. 80 kr.

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanju, in skaženi želodec. — Škatulja 21 kr., 1 zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v 292 17

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Najboljšo pitno vodo
pri epidemijski nevarnosti, v podobnih slučajih že večkrat preskušeno, od zdravniških (X.) avtoritet priznано, ima 51 32
GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER najčistije lužne KISELINE
Ta voda je popolnoma prosta organskih snovij in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vodnjakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.
Henrik Mattoni, Karlove vari in na Dunaju.

Najsigurnejše in najboljše
nalaganje glavnice
je v
4% zastavnih pismih gališkega zemliško-kreditnega društva.
Isti osiguravajo
več nego 4odstotno obrestovanje ter so
pupilarno varna,
davka in fatiranja prosta,
spodobna za kavčije,
sosebno za vlaganje častniških ženitvenih kavčij; razven teh prednostij je vrednost vsacih 100 gld. zastavnih pisem osigurana z gld. 253-33 hipotekarne vrednosti.
Ta zastavna pisma dobiti so po dnevnem kurzu pri
J. C. Mayerju, menjalnica in bančni zavod
v Ljubljani. 295 26

Cirkus Henry.
Danes v četrtek dne 6. sept. 1894
Elitna predstava.
Posebno odbrani program.
Gospod Pale na balančnem trapezu; Faust in Mefisto, po Nuniju v kratkem v svobodi izučil ravnatelj; izginjenje dame izmej občinstva izvaja Clown Aleksander; Bratje Mantovani, akrobatični potpourri; Grand quadrille de fleurs de noblesse, jahajo štiri dame in štiri gospodje.
V ciganskem taborišču,
velik fantastičen balet, izvaja vsa družba.
Blagajnica se odpre ob 6. uri. Začetek ob 8. uri.
Cene prostorom in vse drugo podrobno povedo plakati in listki.
Jutri v petek dne 7. septembra 1894 462 1
prvi High-Life-večer.

Štev. 625./M. s. sv. 460 1-1
Začetek šole na mestnih ljudskih šolah.
Na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani, in sicer: na I. in II. mestni petrazredni deški ljudski šoli; na mestni nemški deški ljudski šoli; na mestni dekliški ljudski šoli pri sv. Jakobu; na vnanji dekliški šoli v uršulinskem samostanu; na mestni nemški dekliški ljudski šoli in jednorazrednici na Barju se začne šolsko leto 1894/95
v sredo dne 19. septembra 1894. l.
Vpisovanje bivših in vsprejemanje novih učencev in učenek se bode vršilo dne 16. in 17. septembra 1894, poklicanje sv. Duha pa dne 18. septembra.
Vpisovalo in vsprejemalo se bode: za I. mestno petrazredno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju v Poljskih ulicah; za II. mestno petrazredno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju na Cozovi cesti št. 6.; za nemško deško ljudsko šolo v Mahrovi hiši na Cesarja Josipa trgu št. 12 (pri tleh na levo); za mestno osemrazredno dekliško šolo pri sv. Jakobu v redutnem poslopju; za vnanjo uršulinsko osemrazrednico v uršulinskem samostanu; za mestno nemško dekliško ljudsko šolo v Špitalskih ulicah šte. 10 (kresija, II. nadstropje); za jednorazrednico na Barju v šolskem poslopju na Karolinski zemlji št. 9.
Otroci, kateri ne stanujejo v Ljubljani, smejo se vsprejemati v mestno šole le z dovoljenjem mestnega šolskega sveta.
C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dne 3. septembra 1894.
Predsednik: **GRASELLI** s. r.

Dunajska borza.

Dne 6. septembra.		Dne 5. septembra.		Kreditne srečke, 100 gld. . . . . 197 gld. — kr.	
Skupni državni dolg v notah	98 gld. 85 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	148 gld. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 " "
Skupni državni dolg v srebru	98 " 85 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 " " "	Avstrijskega ručnega križa srečke, 10 gld.	17 " 65 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 95 "	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 " " "	Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " 75 "
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	97 " 95 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96 " 35 "	Salmove srečke, 40 gld.	69 " " "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 80 "	Tisine srečke 4%, 100 gld.	142 " 50 "	St. Genois srečke, 40 gld.	71 " 50 "
Ogerska kronna renta 4%, 200 kron	96 " 45 "	Dunavske vranjavne srečke 5%	127 " 25 "	Waldsteinove srečke, 20 gld.	51 " " "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1017 " — "	Dunavsko vranjavno posojilo l. 1878	107 " 25 "	Ljubljanske srečke	24 " 50 "
Kreditne delnice, 160 gld.	366 " 40 "	Posojilo goriškega mesta	— " — "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	186 " 60 "
London vista	123 " 95 "	4% kranjsko deželno posojilo	67 " 40 "	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v	3212 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60 " 85 "	Zastavna pisma av. osr zem.-kred. banke 4%	98 " 50 "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	113 " — "
20 mark	12 " 17 "	Prijoritne obveznice državne železnice	222 " — "	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	75 " — "
20 frankov (napoleonodor)	9 " 98 "	južne železnice 3%	158 " — "	Montanska družba avstr. plan.	85 " 45 "
Italijanski bankovci	44 " 80 "	južne železnice 5%	127 " 75 "	Trbovejska premogarska družba, 70 gld.	178 " 50 "
C. kr. cekini	5 " 88 "	dolenjskih železnice 4%	98 " 50 "	Papirnih rubljev 100	134 " 75 "

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri trestanjih, pri izrebanju najmanjše dobitk.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.
Menjarnična delniška družba „MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.
Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svetlji za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnic.